

Simulaatiota monialaisesti

– kokemuksia simulaatiokoulutuksesta peruskoulutusvaiheessa oleville lääkäri- ja hoitotyön opiskelijoille

Oulussa pidettiin viime toukokuussa valinnainen simulaatiokurssi peruskoulutusvaiheessa oleville lääketieteen ja hoitotyön opiskelijoille. Kurssi järjestettiin yhteistyössä Oulun yliopiston (OY) lääketieteellisen tiedekunnan ja Oulun seudun ammattikorkeakoulun (OAMK) kanssa. Kurssin puuhamiehinä toimivat opettajat Satu Hakala (OAMK), Minna Vanhanen (OAMK) ja Eija Junttila (OY, anesthesiaklinikka). Korvaamantonta opettaja-apua tarjosivat lisäksi professori Seppo Alahuhta (OY, anesthesiaklinikka), ensihoitaja Juha Järvirova, Petri Roivainen (OAMK) ja Petri Kuusinen (OY, anesthesiaklinikka). Kurssi pidettiin OAMK:n juuri valmistuneissa simulaatiotiloissa.

Kurssille otettiin 12 lääketieteen kandidaattia ja 12 hoitotyön opiskelijaa vapaaehtoisperiaatteella – sisäistä motivaatiota aiheeseen oli siis jo valmiina. Lääketieteen opiskelijat lopettelivat kolmatta opiskeluvuottaan ja olivat juuri käyneet anestesiologian kurssin, mutta kliiniset kokemukset lääkärinä olivat vielä vähäiset. Sen sijaan hoitotyön opiskelijoista suurin osa oli suuntautunut kriittisesti sairaan potilaan hoitotyöhön ja valtaosalla oli jo käytännön työkokemusta. Alkuinfon jälkeen kurssi käynnistettiin luentotilaisuudella, joka käsitteli johtamista. Sen jälkeen käytiin teemointain neljän opetuskerran aikana 12 simuloitua potilastapausta. Käsiteltävät potilastapaukset olivat kriittisesti sairaita potilaita. Harjoitukset vaikeutuivat askel askeleelta alkaen vitaalielintoimintojen arviointitehtävästä ja päättyen moniongelmaisen kriittisesti sairaan potilaan ensihoitoon ja jatkohoidon suunnitteluun. Opetus noudatti simulaatio-opetuksen peruseriaatteita (valmistelu ja tavoitteiden asettaminen, tapauksen ajo ja debriefing).

Kurssin perusajatuksena oli johdattaa peruskoulutuksessa olevia opiskelijoita terveydenhuollon tiimityön maailmaan ja sen merkityksen ymmärtämiseen potilaan hoidon lopputuloksen kannalta. Kurssilla haluttiin lisäksi kokeilla, voisiko tällä tavoin horjuttaa lääketieteelli-

sen ja hoitotyön opetuksen raja-aitoja ja lähentää näitä kahta ammattiryhmää toisiinsa jo koulutusvaiheessa. Samalla opiskelijoilla oli oiva tilaisuus saada aimo annos oppia kriittisesti sairaan potilaan hoidon perusteista ja käytännöistä.

Kommunikaatiota ja yhteistyötä

Kurssin järjestäminen näiden kahden ammattiryhmän kesken mahdollisti hoitotiimien perustamisen harjoituksissa ja opiskelijoiden toimimisen siinä roolissa, johon he ovat kouluttautumassa – kandidit lääkäreinä ja hoitotyön opiskelijat hoitajina. Tämä koettiin erittäin mielekkäänä: peruskoulutusvaiheessa, jolloin vasta ollaan omaksumassa omaa ammatti-identiteettiä, tuntuvat kokemukset omasta tulevastamme ammattiroolista simulaatioharjoituksissa kaikkein antoisimmilta – varsinkin, jos tilaisuudet simulaatio-opetukseen ovat yksittäisiä.

Osassa loppuvaiheen debriefingistä keskityttiin lääkäreiden ja hoitajien väliseen kommunikaatioon; niihin asioihin, mitä lääkäriopiskelijat odottivat hoitajaopiskelijoilta ja päinvastoin. Tämä avasi erittäin hedelmällisen keskustelun, jossa opiskelijat alkoivat oivaltaa kommunikaation ja saumattoman yhteistyön oleellista merkitystä

toivotun lopputuloksen saavuttamisessa: molemmat ammattiryhmät tarvitsevat toisiaan selvittääkseen tilanteesta.

Kurssilla jouduttiin keskittymään myös lääketieteellisiin tiedollisiin ja taidollisiin asioihin. Tämä oli ymmärrettävää, koska osallistujat olivat vasta peruskoulutusvaiheessa. Tämä tietysti söi jonkin verran aikaa ei-teknisiin taitoihin liittyvältä keskustelulta, mutta jokaisen harjoituksen tavoitteiden asettamisen kautta tyydyttävään kompromissiin päästiin. Lisäksi potilastapauksiin liitettyillä erikoissairaanhoidon ja takapäivystäjän konsultaatiomahdollisuuksilla saatiin tiedolliset ja taidolliset puutteet hyvin paikattua – pääasia, että opiskelija pystyi hahmottamaan omat osaamisensa rajat.

Simulaatio-opetus toimii myös peruskoulutuksessa

Kurssilla opetettiin siis 24 opiskelijaa, joka on todella pieni määrä suhteutettuna nykyisiin lääketieteellisen tiedekunnan vuosikurssikokoihin. Oulussa kurssikoko on lähes 130 ja tähän tulisi lisätä vielä hoitotyön opiskelijat. Kurssin vetäminen vaati 4 täyden ja 2–3 osittaisen opettajan työpanoksen itse koulutuksen aikana (4 aamupäivää) puhumattakaan siitä työmäärästä, mikä vaadittiin suunnitteluun ja valmisteluun. Tä-

män kurssin soisin tarjoavani kaikille lääkäriopiskelijoille, mutta täysin ilmeiseksi kävi, että nykyiset opetusresurssit mahdollistavat sen vain harvoille ja valituille.

Kurssille osallistuvat toivoivat tämän tyyppistä opetusta opinnoissaan lisättävän ja Oulussa lääketieteen opiskelijat ovatkin anoneet yliopistolta rahoitusta ylimääräisten simulaatiokurssien järjestämiseksi – ja sitä saaneet. Tarve tällaiselle koulutukselle on siis suuri ja yhä vain kasvamassa: vuonna 2009 WHO julkaisi ohjeet potilasturvallisuuden sisällyttämisestä lääkärin peruskoulutuksen opetuscurriculumiin 'WHO Patient Safety Curriculum Guide for Medical Schools', http://www.who.int/patientsafety/activities/technical/medical_curriculum/en/index.html. Ohjeistuksessa painotetaan, että jo peruskoulutusvaiheessa tulisi opiskelijoille selvittää ei-teknisten taitojen merkitystä onnistuneessa hoitoprosessissa. Tarkoitetaan siis juuri niitä taitoja, joihin simulaation keinoin päästään pureutumaan.

Olemme opetusresurssien suhteen valtavan ongelman edessä – ja nyt puhutaan vasta peruskoulutuksessa olevista opiskelijoista.

Kaiken kaikkiaan saamamme palautteen perusteella kurssi oli opiskelijoille äärimmäisen antoisa. Sitä se oli myös meille opettajille. Kurssi näytti selvästi, että tämän tyyppinen opetus toimii hyvin myös peruskoulutusvaiheessa. Lääketieteen ja hoitotyön opiskelijoiden opettaminen yhdessä ei aiheuttanut minäkäänlaista ongelmaa. Itse asiassa yhden parhaimmista palautteista koin saaneeni, kun kuulin yhden lääkäriopiskelijan huikkaavan hoitotyön opiskelijalle kurssilta lähtiesään: "Nähdään sitten töissä!"

*Eija Junttila, LL
kliininen opettaja, OY
anestesiologian ja tehohoidon
el, OYS
lääkärikouluttajan
erityispätevyys
eija.junttila[a]juta.fi*